

kunde bevares. Nu hørte jeg, at Konseilspræsidenten søgte at fortolke det bort, men derfor er Udtrykket alligevel højst uheldigt. Jeg tror desværre ikke, at Konseilspræsidentens Bortfortolkning er fyldestgørende. Ordet: „fuld Bevarelse af Handlefriheden“ har en traditionel og historisk Klang her i Landet. Det var det Udtryk, som Højres daværende Udenrigsminister, Rosenørn-Lehn, benyttede overfor Frederik Bajers Interpellation af 23. Januar 1885, og baade Frederik Bajer og Bjørnbak, der talte paa Venstres Vegne, protesterede derimod. Bjørnbak sluttede med at sige, at den højtærede Udenrigsminister ved sit Svar havde givet „et yderligere Bevis paa, at den nuværende Regering savner al Forstaaelse af det, der bevæger den største Del af det danske Folk“.

Men endvidere har selve Konseilspræsidenten, da han var Repræsentant for Ringkøbing og Oppositionens Fører her i Tinget, yderligere taget Afstand fra denne Tale om at bevare Handlefriheden. Den 17. Januar 1899 holdt Folketingsmanden for Ringkøbing-Kredsen en Tale, hvori han sagde følgende: „For en Del Aar siden hørte vi endnu — særlig fra Højres Side —, at Danmark bør bevare sin Handlefrihed, og herved forstod Højre, at vi burde stille os saaledes, at vi skulde slutte os til en eller anden Magt i et vist givet Øjeblik, slutte Alliancer eller noget saadant“. Denne Opfattelse tager Folketingsmanden for Ringkøbing meget bestemt Afstand fra (*Afbrydelse*: Det gjorde han ogsaa i Dag!) Ja, det gjorde han ogsaa i Dag, men han gjorde det rigtignok ikke paa saa klar en Maade, som han burde have gjort. Men da han saa kom til Neutraliteten, fortolkede han den alligevel paa en helt anden Maade, end han gjorde den 17. Januar 1899, „men“ — føjede han nemlig den Gang til — „endnu høres der fra flere Sider og navnlig fra Højres saadanne Udtalelser som, at vi dog maatte kunne indrette os saaledes, at vi maatte kunne værne vor Neutralitet. Jeg tror, at der i en saadan Udtalelse fra Højres Side endnu ligger et Fejlsyn. Jeg tror, at der her er noget, som Højre maa se paa paa en anden Maade, inden vi komme til en sund Opfattelse af vort Lands hele Stilling“.

Og Folketingsmanden for Ringkøbing sluttede med: „Nej, hvad vi kunne gøre og ogsaa bør gøre, er, at vi have vore Sager saaledes indrettede, at vi maa kunne konstatere vor Neutralitet, at vi alvorligt maa kunne konstatere det Retsbrud, som finder Sted, naar en fremmed Magt krænker vor Neutralitet. I øvrigt er der intet andet for os som et lille Land at gøre end at appellere til de øvrige Magter, som dog til syvende og sidst ikke kunne staa sig ved, at Uretten skal gaa for Ret overfor et lille Land“. Det, som den højtærede Konseilspræsident den Gang vagt ridsede op, det trække vi Socialdemokrater nu op i faste og tydelige Linier.

Der er talt om Haager Konferencen. Jeg bebrejder det højtærede Ministerium, at det har lagt saa ringe Vægt paa denne Konference, som det har gjort og vist ved den Delegation, det sendte derned. Ministeriet sendte nemlig en Delegation til Haag, som bestod af den danske Gesandt i Amerika, vor Gesandt i Washington, en Admiral, en Kammerherre fra Udenrigsministeriet og en Kammerjunker fra Udenrigsministeriet. Det var ikke Mænd, der havde virket i Fredssagen, det var ikke Mænd, der havde virket hverken i Hjemlandets eller den internationale Fredsbevægelses Tjeneste. Der havde været adskillige Mænd — der sidder saaledes en Mand i denne Sal, maaske flere —, der havde været ganske anderledes skikkede til at optræde paa den danske Befolknings Vegne dernede. Jeg hører ikke til dem, der overvurdere Betydningen af Haager Konferencen, men jeg vil heller ikke undervurdere den, jeg ved, at den i den internationale Fredsbevægelse, som den er et Udtryk for, er vokset op, dels under Frygt for de Følger, som de moderne Krige ville faa, dels under Trykket af den internationale Arbejderbevægelse, som er oppe i alle Lande, og som mere og mere underbygger Fredsbevægelsen. Det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen) henvendte nogle Ord til os Socialdemokrater og talte om Forsvarsagen og nævnte den gamle Kejser dernede i Østerrig som en af Støtterne for Freden, og det ærede Medlem forudsatte, at hvis han skulde dø, kunde der ske store Omvæltninger, og Freden kunde staa paa Spil. Jeg sagde til mig selv, da jeg hørte denne